A VÍZBÁZISVÉDELEM ELVEI

A megcsapolt vízadó kőzetek számos esetben a felszínig érnek. Ezen vízbázisok esetében a vízadó kőzetek a felszín felől közvetlen utánpótlódást kapnak. Az ilyen vízadóra telepített vízbázisok a szennyeződések iránt érzékenyek. Ezeket a vízbázisokat *sérülékeny vízbázis*oknak nevezzük. A sérülékeny vízbázisokon belül is kiemelten érzékenyek a karsztos víztároló képződmények, mivel a karsztos járatrendszereken a szennyeződések – gyakorlatilag szűrőhatás nélkül – gyorsan a vízbeszerző műhöz juthatnak.

Ha a sérülékeny vízbázis utánpótlódási területén konkrét veszélyeztető szennyezőforrás is található, akkor a vízbázis *veszélyeztetett* is.

Vízbázisaink döntő többsége sérülékeny környezetben üzemelő veszélyeztetett karsztvízbázis.

A sérülékeny vízbázisok esetében *a hiányzó természetes földtani védelmet védőidomok, és védőterületek kialakításával biztosítjuk*.

A vízbázis *védőidom*a egy olyan – háromdimenziós kiterjedésű – *földtani tömb*, amelyen belülről a vízbázis az *utánpótlódást kapja*. *A védőterület a védőidom felszínnel alkotott metszete*. Ezen a területen belül védelmi intézkedéseket, területhasználati korlátozásokat foganatosítunk a szennyeződések megakadályozása érdekében.

A vízbázisok védelmét a ***123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet*** szabályozza és az ún. *elérési idő*khöz köti. Az elérési idő azt jelenti, hogy az adott pontról a vízrészecske a számított idő alatt ér el a vízbázishoz.

A *vízbázisok védelme hármas tagozódású*: legbelül van a *belső* védőidom/védőterület, ekörül a *külső* védőidom/védőterület, majd a *hidrogeológiai* védőidom/védőterület. Ezek elvi rajzát – a jellemző elérési időkkel és a belülről kifelé egyre megengedőbb jellegű használati korlátozások szimbólumaival – az *1. ábra* mutatja (az alkalmazott színkulcs a védőterület megjelenítés képi színeivel azonos).

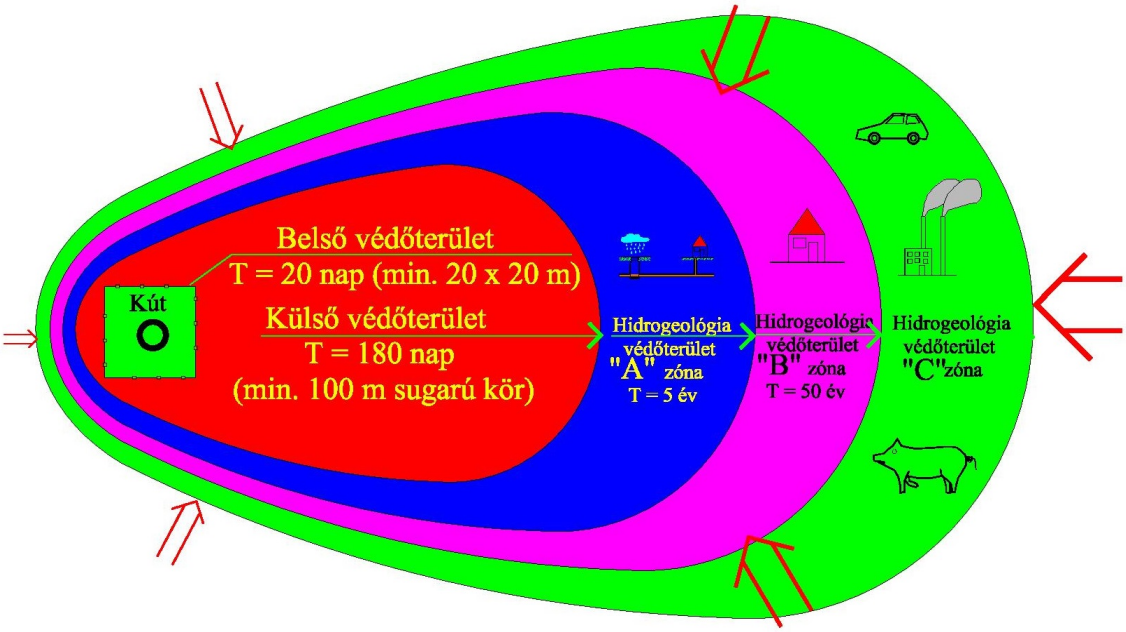

1. ábra: A vízbázisvédelem szabályozása

A *belső* védőidom/védőterület a *20 napos elérési idővel* – de a belső védőterület minimálisan 10 m-es távolsággal – a vízbázis közvetlen védelmét szolgálja. A belső védőterület a vízmű tulajdonosának birtokában kell legyen és azt be kell keríteni az illetéktelen területhasználatok megakadályozása érdekében.

A *külső* védőidom/védőterület a *fél éves elérési idő*höz kötődik, amely gyakorlatilag a fertőző kórokozók elpusztulásához biztonsággal elegendő időtartamot jelenti. A külső védőterület a külső védőidom felszíni metszetének felel meg, de – ha a külső védőidomnak van felszíni metszete – minimálisan a vízkivételtől mért 100 m sugarú körrel határolt terület veendő figyelembe. A külső védőterületen belül igen *szigorúan szabályozottak a területhasználatok*, amelyet az ún. használati korlátozások útján biztosítunk.

A tágabb utánpótlódási terület védelmét a hidrogeológiai védőidom/védőterület biztosítja, melyen belül szigorúbban védendők a *5 éves*, vagy annál kisebb elérési idővel jellemzett területrészek. Ez az ún. *hidrogeológiai „A" védőterület*. Ezen kívül, de az *50 éves elérési idő*n belüli területek a *hidrogeológiai „B" védőterület*be tartoznak, míg *az utánpótlódási terület ennél távolabbi részei* a *hidrogeológiai „C" védőterület*et képezik.

A területhasználati szabályozás a védőterületi övezetekben belülről kifelé haladva egyre „megengedőbb" jellegű. A szabályozás legfontosabb előírásai a 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet *III. fejezet*ében és *5. sz. melléklet*ében szerepelnek. Legszigorúbb korlátozások a belső- és külső védőterületeken belül érvényesítendők, míg a hidrogeológiai védőterület „C" zónájában legenyhébbek a korlátozások. Egyes tevékenységek létesítése esetén, vagy meglévő létesítménynél/tevékenységnél a létesítés/fennmaradás környezeti hatásvizsgálat, környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú *egyedi vizsgálat eredményétől függően* engedhető meg, de az előírások között kategorikus tiltás is szerepel a vízbázis szempontjából túl nagy kockázatot jelentő tevékenységek esetében.

Társaságunk honlapján *a jogerős vízügyi határozattal elrendelt védőterületek kerülnek megjelenítésre*, de a jogszabály szerint *az eljárásokban a már lehatárolt védőterületeket is figyelembe kell venni*. Így alkalmazni kell az elrendelés alatt álló védőterületek előírásait is, ezért célszerű Társaságunkat minden lényeges területhasználati döntés kapcsán külön megkeresni.

„A vízkincset nem apáinktól örököltük,
hanem unokáinktól kaptuk kölcsön!"